

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

KORTSLUITING

(Black Outs)

Een toneelstuk

door

Haye van der Heyden

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2017

Nr.3398

PERSONAGES

(3 dames – 1 heer)

VICTOR, eind zestig :
CHARLOTTE, midden zestig :
EVA, begin vijftig :
JULIA, midden dertig :

DECOR

In een tuin. Weerbestendige rieten stoelen en een dito bankje onder een enorme boom.

DEEL 1

1.

(Vogelgeluiden. Lente. Het waait. Streepjes schuchtere zonneshijn. Frisse koelte. Victor met zijn jas aan op het bankje kijkt humeurig voor zich uit. De vogels kwetteren er lustig op los.)

VICTOR : *(kijkt naar boven.)* Kunnen jullie niet even je kop houden? Ik ben niet in de stemming!

(De vogels minderen.)

Hartelijk dank.

(Even stil. Victor kijkt om zich heen.)

Lente. Gadverdamme. Gadverdegadverdamme. Zinloos gedoe. Volstrekt zinloos. En ook zo aanstellerig. Van dat enthousiaste. Van we gaan gezellig een ei leggen! En we gaan de bloemetjes veer laten uitkomen. Leuke krokusjes en madeliefjes. En dan krijgen we de tulpen en dan we ons weer opmaken voor de zomerkoninkjes. Allemaal zo voorspelbaar, gadverdegadverdamme. Ik heb er helemaal geen zin in. Als het aan mij ligt is dit mijn laatste lente. Ik zou nog wel een paar herfstten achter elkaar willen hebben. Met een paar echte stormen. Dat de dakpannen je om de oren vliegen. Dat wel. En nog een winter. Wil ik ook wel. Met oorwarmers. En cognac in je binnenzak. Maar dan heb ik het echt gehad.

(De vogels beginnen weer. Victor kijkt naar boven.)

Zingen noemen ze dat. Alsof je met een nagel over een schoolbord gaat.

Zingen! Maria Callas, dat is zingen. Of Mel Tormé. Maar dit niet! (*Roept naar boven.*) Kop houen of ik haal mijn Italiaanse buks!

(*Ze minderen weer.*)

Ja, dat werkt, .afbekken. Opportunisten. Schijtlijsters. Kutvogels.

(*Achter hem komt eva op. Eveneens in een jas.*)

EVA : Goedemorgen Victor.

VICTOR : (*Kijkt haar wat glazig aan.*) Dahag.

EVA : Eva. Van hiernaast.

VICTOR (*Geïrriteerd*) Ja ja. Ik weet het wel. Eva. Eva van eh...

EVA : Jos.

VICTOR : Jos ja. Hoe is het met 'm?

EVA : Slecht.

VICTOR : Toch wel?

EVA : Hij ligt op bed.

VICTOR : ligt op bed'. Heb ik altijd zo'n stomme zin gevonden. Irritante zin. 'Ligt op bed. Ligt op Z'N bed. Of ligt op HET bed. Of voor mijn part: ligt op het GROENE bed. Of op het PAARSE bed. Al naar gelang. Maar: ligt op bed? Je zegt toch ook niet: rijdt op paard? Of: zit op fiets?

EVA : Loopt op straat.

VICTOR : (*Luistert niet.*) Irritante zin. 'Ligt op bed'.

EVA : Hij voelt zich helemaal niet lekker. Ik maak me zorgen.

VICTOR : Ik voel me al bijna zeventig jaar niet lekker. Maakt iemand zich zorgen over mij?

EVA : Jos is altijd levenslustig. Altijd vrolijk. Altijd monter.

VICTOR : 'Monter'. Vind ik ook zo'n stom woord. 'Monter'. O, wat voel ik me monter vandaag. Hoe voel jij je? Ik voel me nog veel monterder. En jij? Nou, ik voel me vandaag op mijn monterst.

EVA : Hij is tweeëntachtig, moet je niet vergeten,

VICTOR : Is ie pas tweeëntachtig? Hij ziet eruit als honderdtien.

EVA : Doe niet zo flauw, Vic. Jos is nog steeds een knappe man. Met dat grijze haar en die interessante kop.

VICTOR : Heeft Jos een interessante kop?

EVA : Vind ik wel.

VICTOR : Ik vind er niks interessants aan: gewoon een kop. Een neus, stelletje ogen, Wat is daar nou interessant aan?

EVA : Karakteristiek. Rimpels en zo. Symbool dat ie veel heeft meegemaakt.

VICTOR : Rimpels krijg je zo ook wel hoor, ook als je niks meemaakt. Is gewoon een kwestie van al die lentes uitzitten.

EVA : (*Monter.*) Ja, wat een prachtige dag hè?

VICTOR : Ik vind er geen reet aan. Ik begrijp niet dat mensen dat geluid dat vogels voortbrengen, dat ze dat 'zingen' noemen. Wat heeft dan nou met zingen te maken?

EVA : Wat denk je? Moet ik de dokter bellen? Voor Jos. Hij heeft helemaal klam zweet en hij hoest heel erg.

VICTOR : Klinkt mij als de normale Jos.

EVA : Ik weet het niet. Ik maak me toch echt zorgen. Ik bedoel, het is nou echt al een week of twee. En hij wou die griep prik niet. Ik maak me zorgen.

VICTOR : Als je dat lekker vindt, ga gerust je gang.

(Even stil.)

EVA : Nee hoor, ik vind het nog steeds een aantrekkelijke man. Ook zo ziek in zijn bed. En een aparte man, En we hebben het goed. Ik ben eigenlijk nog steeds verliefd. En hij ook, geloof ik. Niet constant natuurlijk. Maar zo nu en dan. Een vlaag. Een moment Het is er nog steeds. Dus ze krijgen allemaal ongelijk. Toen ze zeiden dat het niks zou worden. Met ons. Dat ie veel te oud voor me was. Dat het niks zou worden. Allemaal hebben ze ongelijk gekregen. Het enige vervelende is dat ze allemaal dood zijn. Dus ze weten het niet. Dat ze ongelijk hebben gekregen. Vervelend is dat.

(DE VOGELS MAKEN WEER GELUID. EVA EN VICTOR KIJKEN OP.)

VICTOR : Beginnen ze weer. Kunnen jullie niet even je kop houden? Ik ben niet in de stemming! *(Tegen Eva.)* Lente. Gadverdamme. Gadverdegadverdamme. Zinloos. En aanstellerig gedoe. Ik heb er helemaal geen zin in. Als het aan mij ligt is dat mijn laatste lente. Ik zou nog wel een paar herfstten achter elkaar willen hebben. Met storm en dakpannen. En nog een winter. Met cognac. Maar dan heb ik het echt gehad. *(Even stil. Kijkt haar aan.)* Hoe is het met Jos?

(Black-out)

2.

(Even later. Eva is weer weg. Victor zit te slapen. Het waait nog. De vogels kwetteren nu veel zachter. In de achtergrond. Achter Victor verschijnt Charlotte. Ze heeft haar jas aan, een sjawl om en een muts of hoed op. In haar hand heeft ze een bosje wilde bloemen. Ze kijkt naar Victor. Ziet dat hij slaapt, loopt naar hem toe en gaat naast hem zitten. Ze wacht. Kijkt nog eens naar hem. Victor slaapt door. Een vogel haalt uit. Victor ontwaakt. Hij kijkt naar charlotte.)

VICTOR : Goeiemiddag.

(Even stil.)

CHARLOTTE : Goeiemiddag.

VICTOR : *(Hij kijkt haar even aan.)* Ik ken u ergens van. Woont u hier in de buurt?

CHARLOTTE : *(Glimlacht even.)* Ja. En u?

VICTOR : Ik woon hier. *(Hij wijst met zijn hand naar links, maar fout.)* Ik bedoel daar. *(Hij wijst naar achteren. Weer fout.)* Daar! *(En hij wijst naar rechts, naar het huis.)* Ik kan dat klerehuis nooit vinden.

CHARLOTTE : *(Ze kijkt.)* Mooi. Statig. Sfeer.

VICTOR : Donker. Kleiner dan je denkt. Somber. Staat op instorten. En het stinkt. Rotte balken. Doorgeschimmelde kelder. Muurkevers. *(Kijkt naar haar bloemen.)* Verse lijken?

CHARLOTTE : Pardon?

VICTOR : Een bosje verse lijken. Net geplukte bloemen. Ze zijn al dood, maar je ziet het nog niet. Langzaam vergaan ze. Zoals lijken. En wij zetten ze in een vaas om daarvan te genieten. Van het wegrotten.

CHARLOTTE : *(Staart naar haar bloemen.)* God ja, Zo kan je het ook bekijken.

VICTOR : Het is allemaal dood en verderf om ons heen. De natuur is wreed. Alles vreet elkaar achteloos op. Of maakt mekaar dood uit verveling. Alles vervalt en alles rot weg.

CHARLOTTE : U heeft een vrolijke kijk op het leven.

VICTOR : Er is geen enkele reden om vrolijk te zijn.

CHARLOTTE : Het is een mooie dag. Ik heb mooie verse lijken geplukt. Die ga ik in een nieuwe vaas zetten. Die ik net gekocht heb. Ik ben wel vrolijk. Waarom zou ik niet?

VICTOR : Is in de mode zeker?

CHARLOTTE : Wilde bloemen?

VICTOR : Nieuwe vazen kopen.

CHARLOTTE : Hoe dat zo?

VICTOR : *(Kijkt haar aan.)* Woont u hier in de buurt?

CHARLOTTE : Dat heeft u al gevraagd.

VICTOR : Waar dan?

CHARLOTTE : *(Vaag. Wijst vaag naar rechts.)* Verderop.

VICTOR : Alleen?

CHARLOTTE : Of ik alleen woon? *(Ze aarzelt even.)* Ja. Dat zou je wel kunnen zeggen.

VICTOR : *(Geïrriteerd.)* Dat zou je wel kunnen zeggen? Wat betekent dat nou weer? Je woont alleen of je woont niet alleen.

CHARLOTTE : Ik woon onder andere ook met de vogels.

VICTOR : Die tel ik niet mee. U woont alleen.

(Even stil.)

CHARLOTTE : En u?

VICTOR : *(Somber.)* Ik niet. Ik woon met mijn vrouw.

CHARLOTTE : Dat klinkt als een dolle boel.

VICTOR : Mijn echtgenote. Waar ik al zeshonderd jaar bij ben. Wij zijn zo'n beetje getrouwd ten tijde van de ondertekening van de Vrede van Munster.

CHARLOTTE : Moet het een leuke en plooibare vrouw zijn. Dat ze het zo lang bij u uithoudt.

VICTOR : Vroeger was ze leuk. Ik ook. Vooral ik. Ik bedoel: zij was knap en ik was leuk. Om te lachen was ik. Humor. Charme, Dat was onze afspraak: zij was knap en lachte om mijn charmante kwinkslagen. Goeie afspraak. Nee, niet kwinkslagen. Deprimerend woord: kwinkslagen. Hoor ik zo'n vrolijke boerenknecht voor je. Met gevatte toespelingen op grote borsten. Gadverdamme.

CHARLOTTE : Na verloop van tijd lachte ze natuurlijk minder. Ze kende het repertoire.

VICTOR : Nee nee! Ik ben altijd blijven vernieuwen. Maar ze lachte niet meer.

(Even stil.)

CHARLOTTE : Misschien is er wat anders aan de hand.

VICTOR : Wat?

CHARLOTTE : Dat ze niet meer om u lacht. Als u steeds nieuwe grappen heeft en zij lacht niet meer.

VICTOR : Ik denk dat het gevoel voor humor afgestorven is.

CHARLOTTE : Zou het ook kunnen dat de grappen minder leuk zijn? Ook al vernieuwt u, ze zijn gewoon minder.

VICTOR : Ik geloof van niet.

CHARLOTTE : In dat geval moet er dus iets anders aan de hand zijn.

VICTOR : Zoals wat?

CHARLOTTE : Als je om iemand lacht dan doe je dat ook omdat je die persoon leuk

vind. Of aantrekkelijk. Of spannend.

VICTOR : Onzin: een grap is leuk of niet. Of het nou een eikel is die hem vertelt of Sinterklaas. *(Even stil.)* Zo is het gewoon. *(Charlotte zwijgt.)* Zo is het toch?

CHARLOTTE : Als u het zegt.

(Ze zwijgen en kijken voor zich uit. Victor kijkt geërgerd. Even stil.)

Was dat uw vrouw? Die hier net zat?

VICTOR : Ja. Nee. Nee. Dat was de buurvrouw. Eva. Van Jos. *(Denkt even na. Geïrriteerd.)* Hoe lang loopt u hier eigenlijk al rond? Wie bent u eigenlijk? Wat doet u hier?

CHARLOTTE : Kalm maar. Ik zal heel vriendelijk zijn.

VICTOR : *(Kijkt haar strijdvaardig aan.)* Vriendelijk? Vraag ik daar dan om?

CHARLOTTE : Volgens mij wel.

VICTOR : Heeft de wereld iets aan vriendelijkheid?

CHARLOTTE : Ik heb het niet over de wereld. Ik heb het over u.

VICTOR : Mensenkennis heeft u niet.

CHARLOTTE : Nee?

VICTOR : Ik heb geen behoefte aan gezelschap en ik heb geen behoefte aan gepraat. En ik heb zeker geen behoefte aan vriendelijkheid.

CHARLOTTE : En ze werd ook minder mooi natuurlijk? Uw vrouw. Ze lachte minder en werd minder mooi.

VICTOR : Wat heet. Nu is het gewoon een lelijk oud wijf.

CHARLOTTE : En u bent een vervelende humorloze ouwe zeur.

VICTOR : Waar bemoeit u zich eigenlijk mee.

CHARLOTTE : Ben ik erover begonnen?

VICTOR : Kan me niet schelen wie begonnen is.

CHARLOTTE : We zitten gewoon te praten.

VICTOR : Wie zegt u dat ik daar behoefte aan heb? Dit is trouwens privéterrein. Als ik zeg dat u moet opsodemieteren, dan moet u opsodemieteren.

CHARLOTTE : Zo onbeleefd zult u toch wel niet zijn, neem ik aan?

(Ze kijken elkaar even strijdlustig aan.)

VICTOR : De bloemen hebben dorst.

CHARLOTTE : Ze zijn nou toch dood.

(Even stil.)

VICTOR : U blijft hier dus gewoon zitten?

CHARLOTTE : Ja.

VICTOR : Goed. *(Staat op.)* Dan ga ik. Ik heb hier geen zin in. *(Hij loopt van haar weg.)*

CHARLOTTE : Wat gaat u doen?

VICTOR : Gaat u niks aan. Stukje lopen. *(Hij loopt verder.)*

CHARLOTTE : *(Vlak voordat Victor verdwijnt)* Ga je niet te ver? We gaan zo eten. Twintig minuten.

(Victor draait zich naar haar om en kijkt.)

(Black-out.)

3.

(Even later. Victor is weg. Charlotte zit op het bankje. Ze heeft haar hoed of muts afgedaan en probeert de schamele zon op haar huid te vangen. Achter haar verschijnt Julia. Ze loopt naar Charlotte toe.)

JULIA : Mam?

CHARLOTTE : *(Kijkt op.)* Julia! Wat doe jij hier?

JULIA : Ik ben weer even thuis.

CHARLOTTE : Leuk. Lief. Aardig. Zomaar? Je bent vorige week nog geweest.

JULIA : Lucas. Crisis.

CHARLOTTE : Crisis? Nu al? Lieve schat, ik weet dat het tegenwoordig allemaal

anders is, maar een crisis als je vier maanden getrouwd bent, vind ik wel erg doortastend.

JULIA : Viereneenhalf. Bijna vijf.

CHARLOTTE : (*Ironie.*) O ja. Wacht. Dat scheelt natuurlijk. Ja nee, vijf maanden is hele ander koek. Jullie zijn al vijf maanden getrouwd? Godallemachtig. Hoe heb je dat voor elkaar gekregen? Ja nee, dan begrijp ik het, je krijgt nu natuurlijk last van the five months itch.

JULIA : Het is heel serieus.

CHARLOTTE : Waar gaat het om?

(*Julia zegt niets. Even stil.*)

CHARLOTTE : Wat heeft ie gedaan? De buurvrouw, een secretaresse, de vrouw van de opticien.

JULIA : Nee.

CHARLOTTE : Wat dan? De sleur en verveling? Laat me raden: jullie zijn deze week twee avonden achter elkaar niet uit geweest?

JULIA : Hij heeft niks gedaan. Hou op! Er is niks op die man aan te merken.

CHARLOTTE : Wacht even. Ho. Zo gaat het niet. Ho ho. Zo werkt het niet. Jij hebt een knappe man, die lief voor je is en veel geld verdient en jij...

JULIA : Nou....knap.

CHARLOTTE : Lucas is een knappe man ja.

JULIA : Vind jij.

CHARLOTTE : Karakteristiek. Je vindt 'm bij nader inzien niet knap genoeg? Is dat het? Dat meen je toch niet?

JULIA : Dat zeg ik niet, dat zeg jij.

CHARLOTTE : Ik zeg dat je een geweldige man hebt, die alles heeft, dol op je is en dat je nog geen half jaar getrouwd bent. Een half jaar! Jullie moeten hand in hand door de alpenwei rennen. Door de sneeuw rollen. De hele dag in bed liggen. Of anders zes keer op een dag. Wat is dit nou?

JULIA : Als je het niet erg vindt, wil ik het er verder niet over hebben.

CHARLOTTE : Dat is niet waar. Dat wil je wel.

JULIA : Dat is wel waar. Dat wil ik niet.

CHARLOTTE : Als je het er niet over had willen hebben, was je niet gekomen.

JULIA : Ik wil een paar dagen op mijn ouwe kamer.

CHARLOTTE : Daar strijk ik tegenwoordig.

JULIA : 's Nachts toch niet? Ik wil er alleen maar slapen.

CHARLOTTE : En ik wil weten wat er aan de hand is.

(Even stil.)

JULIA : Hij ligt aan mijn voeten. Hij rent voor me. Hij vliegt voor me. Hij vindt me altijd mooi en aantrekkelijk. Altijd! Moet je me 's morgens zien. Ben ik een varken. Een varken dat er ook nog slecht uit ziet. Hij vindt me prachtig!

CHARLOTTE : Goeie god. Kom der 's om.

JULIA : *(Met weerzin.)* Ik krijg elke vrijdagavond bloemen en een cadeautje. Oorbellen. Of een boek.

CHARLOTTE : En daar kan je niet tegen?

JULIA : Nee. Daar kan ik niet tegen. Ik word er helemaal gek van. Vrijdagmiddag half vijf breekt het zweet me uit. Straks komt ie weer. Vreselijk.

CHARLOTTE : Liever terug naar Eddie Hoeheetie?

JULIA : Bij wijze van spreken.

CHARLOTTE : Liever elke maand een blauw oog? En trichomonas en candida, of hoe heet het allemaal.

JULIA : Misschien wel ja.

CHARLOTTE : Hou toch op. Dat meen je niet. Je werd gek van die man.

JULIA : Ik word ook gek van Lucas.

CHARLOTTE : Dat gaat wel over. Die cadeautjes en die bloemen trouwens ook. En ik hoop voor je dat dat niet te snel is.

JULIA : Het is ook het instituut. Het getrouwd zijn. Ik word er kotsmisselijk van.

CHARLOTTE : Was niet getrouwd.

JULIA : Het gaat om het bij elkaar blijven. Dat je afspreekt dat je bij elkaar blijft.

CHARLOTTE : Als je niet trouwt, spreek je dat niet af.

JULIA : Jawel. Dat maakt niet uit. Mensen spreken dat af. Uitgesproken of niet. Dat is de deal: voor altijd samen. En ik wil dat niet. Met Lucas. Ik ontplof.

CHARLOTTE : *(Met een zucht.)* Goeie god.

JULIA : *(Kwaad.)* Wat nou “goeie god”? Wat betekent dat?

CHARLOTTE : Dat soort gevoelens hebben we allemaal wel eens. Dat betekent het.

JULIA : Ik heb het niet over wel eens. Ik heb dat gevoel al een half jaar. Sinds ik getrouwd ben.

CHARLOTTE : Viereneenhalve maand dus.

JULIA : *(Ironie.)* O, het is pas viereneenhalve maand? Ja nee, dan hoeft ik me er geen zorgen over te maken!

(Even stil.)

CHARLOTTE : Dus je wilt liever alleen zijn?

JULIA : Natuurlijk niet. Maar ik wil niet altijd alles met één en dezelfde persoon. En zeker niet als die doet of ik god ben. Ik wil gewoon vrienden hebben. Gewone mensen. Waar je je best voor moet doen. Waar je conflicten mee hebt. Die je weer goed maakt. Slechte mensen. Gewone mensen. Echte mensen.

CHARLOTTE : Wie zegt dat je geen vrienden mag hebben?

JULIA : Het systeem. Het instituut.

CHARLOTTE : Onzin.

JULIA : Waar zijn jouw vrienden gebleven?

CHARLOTTE : Mijn vrienden? Verhuisd. Verwaterd. Dood. En dat heeft niks met welk instituut dan ook te maken.

(Even stil.)

JULIA : Jawel.

CHARLOTTE : Nee.

(Even stil.)

JULIA : Ik wil gewoon niet zo eindigen al jij. Sorry dat ik het zo zeg, maar daar komt komt wel op neer.

(Even stil. Charlotte recht haar rug.)

CHARLOTTE : Ten eerste ben ik nog niet ten einde.

JULIA : Je begrijpt best wat ik bedoel.

CHARLOTTE : En ten tweede ben ik nog heel goed af. Als je het vergelijkt.

JULIA : Precies! Hangt er dan dus maar vanaf met wie je je vergelijkt. Ja, dan lukt het altijd wel.

CHARLOTTE : Natuurlijk vergelijken we. Hebben we iets anders?

(Even stil.)

JULIA : Heb jij nooit getwijfeld?

CHARLOTTE : Natuurlijk wel. Maar niet na viereneenhalve maand.

JULIA : Maar daarna wel?

CHARLOTTE : Ja. Natuurlijk.

JULIA : En wat deed je toen? Ben je nooit weggelopen?

CHARLOTTE : Nee.

JULIA : Durfde je niet?

(Even stil.)

CHARLOTTE : En ook weemoedigheid, die niemand kan verklaren, en die des avonds komt wanneer men slapen gaat.

JULIA : Wat is dat?

CHARLOTTE : Een gedicht. Troost.

JULIA : Ik wil geen troost. Ik wil leven.

CHARLOTTE : Ik leef ook. En ik vind mijn troost.

(Even stil.)

JULIA : Ben je nooit verliefd geweest op een ander?